

पु.ल. देशपांडे महाराष्ट्र कला अकादमीतर्फे
कलाक्षेत्रातील रोजगाराभिमुख अल्पमुदतीचे
अभ्यासक्रम राबविण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : पुलदे-२०२५/प्र.क्र.११०(ई-१५५३१८८)/सां.का.२
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई-३२.
दिनांक : १२ फेब्रुवारी, २०२६.

वाचा : १. महाराष्ट्र राज्य कौशल्य विकास शिक्षण व प्रशिक्षण मंडळ, दि.१६.०५.२०२५ रोजीचे
परिपत्रक.

२. शासन निर्णय, उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग क्र. अर्थसं-२०२२/प्र.क्र.१०५/ (१)/मशि- ३,
दि.२७.०३.२०२३.

३. संचालक, पु.ल.देशपांडे महाराष्ट्र कला अकादमी, मुंबई यांचे क्र. पुलदे/आस्था/२०२५/
प्र.क्र.०६/व्याव.अभ्यासक्रम/जा.क्र.०००१, दि.०१.०१.२०२६ रोजीचे पत्र.

प्रस्तावना :

पु. ल. देशपांडे महाराष्ट्र कला अकादमीची स्थापना प्रामुख्याने १९९१ या साली महाराष्ट्राच्या
कला परंपरेचे जतन करणे, कलावंतांच्या कलागुणांना वाव देणे, विविध कलांचे जतन व संवर्धन
करणे, कलावंतांच्या व कलेच्या विकासासाठी कला क्षेत्रातील विविध बाबींचे प्रशिक्षण देणे व
त्यासाठी सातत्याने प्रयत्न करणे, यासाठी करण्यात आली असून पु.ल.देशपांडे महाराष्ट्र कला
अकादमीच्या उक्त उद्दिष्टांपैकी कला क्षेत्रातील विविध बाबींचे प्रशिक्षण देणे व त्यासाठी सातत्याने
प्रयत्न करणे, हे एक प्रमुख उद्दिष्ट आहे.

महाराष्ट्र राज्य कौशल्य विकास शिक्षण व प्रशिक्षण मंडळाने संदर्भाधिन क्र. १ येथील
परिपत्रकाद्वारे संचालक, पु.ल. देशपांडे महाराष्ट्र कला अकादमी यांनी प्रस्तावित केल्याप्रमाणे
कलाक्षेत्रातील रोजगारभिमुख असलेल्या ११ अल्पमुदतीच्या अभ्यासक्रमांस मान्यता दिलेली आहे.

त्यानुसार संदर्भाधिन क्र. ३ येथील पत्रान्वये संचालकांनी विनंती केल्याप्रमाणे पु.ल. देशपांडे
महाराष्ट्र कला अकादमी स्तरावर राज्यातील विद्यार्थ्यांसाठी कलाक्षेत्रातील रोजगारभिमुख
अल्पमुदतीचे ११ (अकरा) अभ्यासक्रम राबविण्यास मंजूरी देण्याची बाब शासनाच्या विचारधीन होती.

शासन निर्णय :

पु.ल.देशपांडे महाराष्ट्र कला अकादमी, मुंबई येथे महाराष्ट्र राज्य कौशल्य विकास शिक्षण व
प्रशिक्षण मंडळाने दि.१६.०५.२०२५ रोजीच्या परिपत्रकाद्वारे मान्यता दिलेले खालील तक्त्यात नमूद
कलाक्षेत्रातील रोजगारभिमुख अल्पमुदतीचे ११ नवीन अभ्यासक्रम राबविण्यास मान्यता देण्यात येत
आहे.

अ.क्र.	कोर्स कोड क्र.	अभ्यासक्रमाचे नाव	कालावधी व तास	शैक्षणिक अर्हता	किमान वयोमर्यादा
१.	एमएसबीक्यू २६१००२	बेसिक सिनेमॅटोग्राफी	३ महिने (१५० तास)	१२ वी उत्तीर्ण	१८
२.	एमएसबीक्यू २६१००३	साऊंड रेकॉर्डिंग	३ महिने (२१० तास)	१२ वी उत्तीर्ण	१८
३.	एमएसबीक्यू २६१००४	फिल्म प्रोडक्शन अॅन्ड मार्केटिंग	३ महिने (१२० तास)	पदवीधरांना प्राधान्य किंवा १२ वी उत्तीर्ण उमेदवार वैयक्तिक मुलाखतीसह	१८
४.	एमएसबीक्यू २६१००५	प्रोडक्शन असिस्टंट	३ महिने (१२० तास)	१२ वी उत्तीर्ण	१८
५.	एमएसबीक्यू २६१००६	व्हॉईस ओव्हर आर्टिस्ट	२ महिने (६० तास)	१२ वी उत्तीर्ण व व्हॉईस टेस्टसह	१८
६.	एमएसबीक्यू २६१००७	स्क्रिन रायटिंग	३ महिने (१२० तास)	१२ वी उत्तीर्ण	१८
७.	एमएसबीक्यू २६१००८	इव्हेंट प्रोडक्शन अॅन्ड मॅनेजमेंट	३ महिने (१२० तास)	पदवीधरांना प्राधान्य किंवा १२ वी उत्तीर्ण उमेदवार वैयक्तिक मुलाखतीसह	१८
८.	एमएसबीक्यू २६१००९	फिल्म एडिटिंग	३ महिने (१५० तास)	१२ वी उत्तीर्ण व संगणकाचे मुलभूत ज्ञान अनिवार्य	१८
९.	एमएसबीक्यू २६१०१०	लाईव्ह साऊंड रेकॉर्डिंग	३ महिने (१५० तास)	१२ वी उत्तीर्ण व ध्वनी प्रणाली, रेकॉर्डिंगचे मुलभूत ज्ञान	१८
१०.	एमएसबीक्यू २६१०११	फिल्म डायरेक्शन	३ महिने (२१० तास)	१२ वी उत्तीर्ण	१८
११.	एमएसबीक्यू २६१०१२	असिस्टंट कोरिओग्राफर	३ महिने (२१० तास)	१० वी उत्तीर्ण व त्याची जाण असलेला उमेदवार	१६

२. अभ्यासक्रमासाठी नियुक्त प्रशिक्षकांचे मानधन:-

सदरचे अभ्यासक्रम वर्षातून तीन वेळा राबविण्याचे निश्चित करण्यात येत आहे. त्यानुसार शासन निर्णय, उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग क्र. अर्थसं-२०२२/प्र.क्र.१०५/ (१)/मशि- ३, दि. २७.०३.२०२३ नुसार तसेच शासनामार्फत वेळोवेळी विहित करण्यात आलेल्या प्रशिक्षकांचे मानधन प्रमाणे अदा करण्यात येईल.

३. अभ्यासक्रमांचे नियोजन, परिचलन व सनियंत्रणासाठी समन्वयक संस्थेची नियुक्ती करणे:-

उपरोक्त ११ अभ्यासक्रमांचे नियोजन, परिचलन व सनियंत्रण करण्यासाठी दृकश्राव्य माध्यमाशी संबंधित विविध प्रकारच्या तांत्रिक/व्यावसायिक अभ्यासक्रमांचे प्रशिक्षण देण्याच्या संस्थेची नियुक्ती संचालक, पु.ल. देशपांडे महाराष्ट्र कला अकादमी यांच्यामार्फत त्यांच्या वित्तीय मर्यादेत विहित पद्धतीने करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

४. अभ्यासक्रमासाठी आकारण्यात येणारे शुल्क :-

खालील तक्त्यात अभ्यासक्रमाच्या नावासमोर दर्शविण्यात आलेली शुल्काची रक्कम निश्चित करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

- एका बॅचमध्ये कमीतकमी १० व जास्तीत जास्त ३० विद्यार्थ्यांना प्रवेश दिला जाईल.
- खालील अभ्यासक्रमाच्या शुल्कामध्ये आवश्यकतेनुसार दरवर्षी कमाल १०% प्रमाणे वाढ करण्याचे अधिकार संचालक, पु.ल. देशपांडे महाराष्ट्र कला अकादमी यांना राहतील.

क्र.	अभ्यासक्रमाचे नाव	शैक्षणिक शुल्काची रक्कम (रु.)
१	बेसिक सिनेमॅटोग्राफी	रु. ४५,०००/-
२	साउंड रेकॉर्डिंग	रु. ६३,३००/-
३	फिल्म प्रोडक्शन अँड मार्केटिंग	रु. ३६,०००/-
४	प्रोडक्शन असिस्टंट	रु. २४,०००/-
५	व्हाईस ओव्हर आर्टिस्ट	रु. १८,०००/-
६	स्क्रिन रायटिंग	रु. ३६,०००/-
७	इव्हेंट प्रोडक्शन अँड मॅनेजमेंट	रु. ३६,०००/-
८	फिल्म एडिटिंग	रु. ४५,०००/-
९	लाईव्ह साउंड रेकॉर्डिंग	रु. ४५,०००/-
१०	फिल्म डायरेक्शन	रु. ५२,५००/-
११	असिस्टंट कोरिओग्राफर	रु. ४२,०००/-

५. कलाक्षेत्रातील रोजगारभिमुख अल्पमुदतीचे ११ नवीन अभ्यासक्रम राबविण्यास पु.ल. देशपांडे महाराष्ट्र कला अकादमीने प्रस्तावित केल्याप्रमाणे होणारा अनावर्ती व आवर्ती खर्चाचा तपशील पुढीलप्रमाणे आहे :-

अ.क्र.	(अपेक्षित खर्च रु.)	
१.	अनावर्ती खर्च:-	
	अभ्यासक्रमांच्या सोयी-सुविधांसाठी होणारा अनावर्ती खर्च	१९,३९,२७०/-

२.	आवर्ती खर्च:-	
	माहितीपुस्तिका व लेखनसामुग्री	२४,०००/-
	अभ्यासक्रमांच्या तीन बॅचेसकरिता जाहिरातीवरील वार्षिक खर्च	३०,००,०००/-
	संकलन संगणकांचे सॉफ्टवेअर अद्यावत करण्यासाठी होणारा वार्षिक खर्च	४५,०००/-
	प्रशिक्षकांना द्यावयाचे एकूण मानधन	३२,५९,०५०/-
	समन्वयक संस्थेचे मानधन	१०,००,०००/-
	एकूण आवर्ती	७३,२८,०५०/-
	एकूण अनावर्ती + आवर्ती खर्च (१+२)	९२,६७,३२०/-

६. उपरोक्त प्रमाणे कलाक्षेत्रातील रोजगारभिमुख अल्पमुदतीचे ११ नवीन अभ्यासक्रम राबविण्यास अकादमीने प्रस्तावित केल्याप्रमाणे अंदाजित अनावर्ती व आवर्ती खर्चाच्या एकूण रु.९२,६७,३२०/- इतक्या रकमेस प्रशासकीय मान्यता देण्यात येत आहे.

७. उपरोक्तपणे मान्यता दिलेल्या एकूण रु.९२,६७,३२०/- च्या मर्यादेत आवश्यकतेनुसार बाबनिहाय खर्चाच्या रकमांमध्ये फेरफार करण्याचे प्राधिकार संचालक, पु. ल. देशपांडे महाराष्ट्र कला अकादमी यांना राहतील.

८. सदर अभ्यासक्रम राबविण्यासाठी होणारा खर्च, मागणी क्रमांक “झेडडी-०२, २२०५ कला व संस्कृती (१०१) ललित कला शिक्षण (०७) कला अकादमी (०७) (०१) पु.ल.देशपांडे महाराष्ट्र कला अकादमी (२२०५ १४६३)” ५० इतर खर्च (अनिवार्य) या लेखाशीर्षाखाली त्या त्या वित्तीय वर्षात मंजूर अनुदानातून भागविण्यात यावा.

९. सदर अभ्यासक्रम सुरु केल्यानंतर विद्यार्थ्यांकडून प्राप्त होणाऱ्या शैक्षणिक शुल्काची रक्कम ८००, इतर जमा रकमा, (०१) इतर जमा रकमा, (०१) (०५), शिक्षण व इतर फी, लेखाशीर्ष (०२०२ ०६४३) या जमेच्या लेखाशीर्षामध्ये जमा करण्यात यावा.

१०. यासाठी संचालक, पु.ल.देशपांडे महाराष्ट्र कला अकादमी यांना नियंत्रक अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत असून त्यांनी प्राधिकृत केलेल्या अधिकार्यास आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे.

११. सदर शासन निर्णय, वित्त विभागाच्या शासन निर्णय क्रमांक विअप्र-२०१३/प्र.क्र.३०/२०१३/विनियम, भाग-२, दि.१७.४.२०१५ सोबतच्या वित्तीय अधिकारी नियमपुस्तिका १९७८, भाग-पहिला, उपविभाग-तीन मधील, अनु क्र.४, परिच्छेद क्रमांक २७ (२) (अ) नुसार प्रशासकीय विभागांना प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारान्वये निर्गमित करण्यात येत आहे.

१२. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक सांकेतांक क्रमांक २०२६०२१२१२०६४१७६२३ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने स्वाक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(गिता यादव)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. महालेखापाल लेखा परीक्षा/ लेखा व अनुज्ञेयता, महाराष्ट्र-१, मुंबई.
२. सचिव (सांस्कृतिक कार्य), पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
३. निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई
४. अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई.
५. मा. मंत्री, सांस्कृतिक कार्य यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
६. उप सचिव (सां.का.२/अर्थसंकल्प), पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
७. संचालक, पु.ल.देशपांडे महाराष्ट्र कला अकादमी, मुंबई.
८. संचालक, महाराष्ट्र राज्य कौशल्य विकास शिक्षण व प्रशिक्षण मंडळ, मुंबई.
९. अवर सचिव/कक्ष अधिकारी (अर्थसंकल्प), पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१०. कक्ष अधिकारी (सां.का.२), पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
११. निवडनस्ती, सां.का.२